

QUICKSCAN WET NATUURBESCHERMING

VAN VREDENBURCHWEG 93

TE RIJSWIJK

Ecologie

Rapportage quickscan Wet natuurbescherming

Van Vredenburgweg 93 te Rijswijk

Opdrachtgever	Gemeente Rijswijk Postbus 5305 2280 HH Rijswijk
Rapportnummer	18674.001
Versienummer	D3
Status	Eindrapportage
Datum	16 augustus 2022
Vestiging	Zuid-Holland Hoofdweg 240 3067 GJ Rotterdam 010 - 7640828 rotterdam@econsultancy.nl
Opsteller	De heer J. Lerou, MSc
Paraaf	
Kwaliteitscontrole	Mevrouw K.J. van der Hulst, MSc
Paraaf	

Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en onderzoeksbureaus die werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en die de belangen behartigt van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbers een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Econsultancy werkt volgens een dynamisch kwaliteits- en milieusysteem, zoals beschreven in het kwaliteits- en milieuhandboek. Ons kwaliteits- en milieusysteem is gecertificeerd volgens de eisen in de NEN-EN-ISO 9001 en NEN-EN-ISO 14001.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten en het al dan niet voorkomen van soorten. De gebruikte informatie omtrent verspreiding van soorten is deels afkomstig uit de NDFF en mag niet zonder toestemming worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden. Econsultancy aanvaardt op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

In het algemeen kan gesteld worden dat een quickscan geldig is voor een periode van 2 tot 3 jaar, tenzij in deze periode de ecologische omstandigheden wezenlijk zijn veranderd en/of de Wet natuurbescherming, dan wel inzichten hieromtrent zijn gewijzigd. Bij uitstel van de uitvoering van een project met meer dan 3 jaar verdient het de aanbeveling de resultaten van de quickscan opnieuw te toetsen.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	GEBIEDSBESCHRIJVING	2
	2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving	2
	2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen	4
3	ONDERZOEKSMETHODIEK	5
4	OVERZICHT VAN DE NATIONALE NATUURWETGEVING	6
	4.1 Zorgplicht	6
	4.2 Soortenbescherming	6
	4.3 Gebiedenbescherming	7
	4.4 Houtopstanden	8
5	AANGETROFFEN EN TE VERWACHTEN BESCHERMDE SOORTEN	9
	5.1 Vogels	9
	5.2 Vleermuizen	12
	5.3 Overige zoogdieren	13
	5.4 Reptielen, amfibieën en vissen	14
	5.5 Ongewervelden	14
	5.6 Planten	15
6	TOETSING AAN SOORTENBESCHERMING	16
	6.1 Broedvogels	16
	6.2 Vleermuizen	17
	6.3 Algemene grondgebonden zoogdieren en amfibieën	18
	6.4 Overige soort(groep)en	18
7	TOETSING AAN GEBIEDENBESCHERMING	19
	7.1 Natura 2000	19
	7.2 Natuurnetwerk Nederland	20
8	HOUTOPSTANDEN	21
9	SAMENVATTING EN CONCLUSIES	22

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van Gemeente Rijswijk opdracht gekregen voor het uitvoeren van een quickscan Wet natuurbescherming aan de Van Vredenburgweg 93 te Rijswijk.

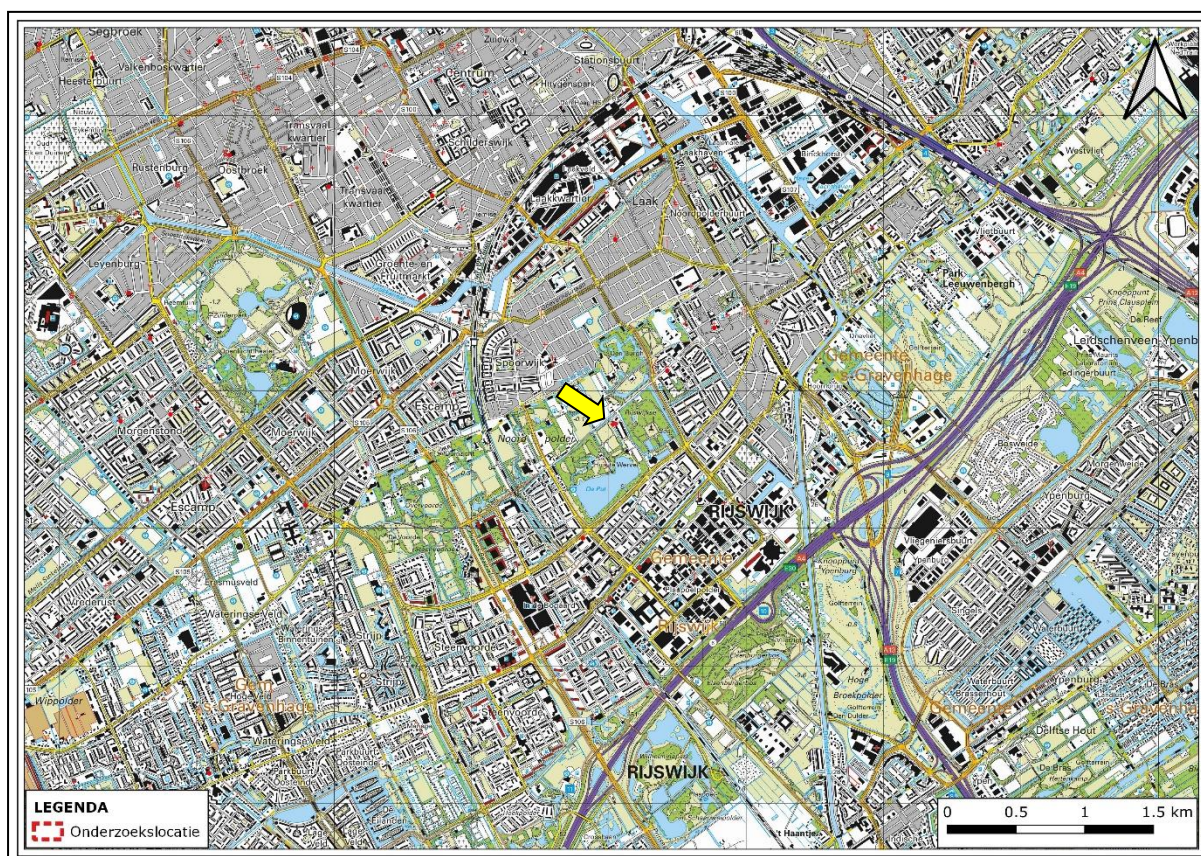
De quickscan Wet natuurbescherming is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging en heeft als doel in te schatten of er op de onderzoekslocatie planten- en diersoorten aanwezig of te verwachten zijn, die volgens de Wet natuurbescherming een beschermde status hebben en die mogelijk negatieve invloed kunnen ondervinden door de voorgenomen ingreep. Tevens is beoordeeld of de voorgenomen ingreep invloed kan hebben op Natura 2000-gebieden, houtopstanden die middels de Wet natuurbescherming zijn beschermd, of op gebieden die deel uitmaken van het Natuurnetwerk Nederland.

Econsultancy is lid van de branchevereniging Netwerk Groene Bureaus en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen. In dat kader verklaart Econsultancy ten behoeve van de onderzoekslocatie niet eerder betrokken te zijn geweest voor ecologische advisering of ecologisch onderzoek.

2 GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

De onderzoekslocatie ($\pm 155 \text{ m}^2$) ligt aan de Van Vredenburgweg 93, te Rijswijk en omvat het perceel kadastraal bekend als gemeente Rijswijk, sectie D nummer 7301. In figuur 1 is de ligging van de onderzoekslocatie weergegeven.

Figuur 1. Topografische ligging van de onderzoekslocatie.

De onderzoekslocatie betreft de tuin van het adres Van Vredenburgweg 93 te Rijswijk en is aan de noordelijke en zuidelijke rand met houten schuttingen afgeschermd. De onderzoekslocatie is bebouwd met twee schuren die niet langer in gebruik zijn. De schuren staan in de noordoostelijke hoek en de zuidwestelijke hoek van de onderzoekslocatie. De schuur in de noordoostelijke hoek is uit hout opgetrokken en heeft een afgeplat, golfplaten dak. Deze schuur is begroeid met klimop. Twee vogelhuisjes zijn bevestigd aan deze schuur. Direct ten zuiden van deze schuur staan twee bomen van het genus *Prunus*. De schuur in de zuidwestelijke hoek is opgetrokken uit stenen en heeft een golfplaten dak. Beide schuren bevatten geen openingen in de gevels of aan het dak in de vorm van gaten, gleuven, scheuren en dergelijke. De tuin is grotendeels verhard met tegels. Langs de noordelijke, oostelijke en zuidelijke randen van de onderzoekslocatie is beplanting aanwezig. De beplanting bestaat onder andere uit *Prunus sp.*, kardinaalsmuts, mansbloed, hulst en klimop. Aan een *Prunus* boom die langs de zuidelijke rand staat, is een vogelhuisje bevestigd. Op de onderzoekslocatie zijn ook op verschillende plekken stenenstapels opgeslagen. Ook is op de onderzoekslocatie kapot bouw materiaal en puin aanwezig in de vorm van hout, resten van golfplaten, oude brandblussers en verschillende plastic materialen.

De schuur van het aangrenzende adres, Van Vredenburgweg 97, grenst aan de noordelijke rand van de onderzoekslocatie. Circa 10 meter ten noorden van de onderzoekslocatie bevindt zich de hoofdbebouwing van de Van Vredenburgweg 95 en 97. Tevens is direct ten oosten van de onderzoekslocatie de hoofdbebouwing aanwezig van de Van Vredenburgweg 91 en 93. Circa 12 meter ten noordoosten van de onderzoekslocatie is bebouwing van de Van Vredenburgweg 87 gelegen. Direct ten zuiden van de onderzoekslocatie bevindt zich de bebouwing van de Park de Wervelaan 1. De bebouwing op de bovengenoemde adressen zijn uit bakstenen opgetrokken. Tevens hebben alle gebouwen een dakpannen zadeldak met overhangende kantpannen en een voorgehangen dakgoot. Bij alle gebouwen zijn ruimtes onder de dakpannen aanwezig. Tevens bevinden zich bij alle gebouwen bij de kopgevels ruimtes onder de kant- en nokpannen.

Circa 60 meter ten oosten van de onderzoekslocatie bevindt zich het Rijswijkse Bos. Het Rijswijkse Bos wordt omgeven door watergangen. Het park Te Werve ligt circa 200 meter ten zuidwesten van de onderzoekslocatie. In het zuidelijke deel van het park Te Werve is het natuurbad De Put gelegen. Tevens bevindt zich het Kruisvaarderpark op een afstand van circa 600 meter ten zuidwesten van de onderzoekslocatie. Daarnaast is het park Overvoorde op een afstand van circa 1 kilometer ten zuidwesten van de onderzoekslocatie gelegen. De Rijksweg A4 bevindt zich op een afstand van circa 1,2 kilometer ten zuidoosten van de onderzoekslocatie.

In figuur 2 is een luchtfoto van de onderzoekslocatie en de directe omgeving weergegeven. De figuren 3 t/m 11 geven een impressie van de onderzoekslocatie, middels foto's die zijn genomen tijdens het veldbezoek.

Figuur 2. Luchtfoto onderzoekslocatie en directe omgeving.

Figuur 3. Noordwestelijke gevel van de hoofdbebouwing van Van Vredenburgweg 91 en 93.

Figuur 4. Uitzicht op het zuidwestelijke deel van het terrein.

Figuur 5. Noordoostelijk gelegen ingang van het terrein. Links op de foto is de hoofdbebouwing van Van Vredenburgweg 95 gelegen, rechts de bebouwing van Van Vredenburgweg 87.

Figuur 6. Uitzicht op het noordoostelijke deel van het terrein.

Figuur 7. Uitzicht op het noordoostelijke deel van het terrein.

Figuur 8. De te slopen schuur in de noordoostelijke hoek.

Figuur 9. Overzicht van de onderzoekslocatie met zicht op het zuidwesten. Links op de foto staat de te slopen schuur in de zuidwestelijke hoek van de onderzoekslocatie, rechts de te slopen schuur in de noordoostelijke hoek van de onderzoekslocatie.

Figuur 10. Kapot bouw materiaal onder afdak naast de te slopen schuur in de zuidwestelijke hoek van de onderzoekslocatie.

Figuur 11. Westelijke en zuidelijke gevels van de te slopen schuur in de zuidwestelijke hoek van de onderzoekslocatie.

2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen

De initiatiefnemer is voornemens op de onderzoekslocatie vier garages met buitenterrein en oprit te realiseren. Hiervoor zullen de twee schuren op de onderzoekslocatie gesloopt worden. Tevens zullen de *Prunus* bomen op de onderzoekslocatie gekapt worden. Mogelijk wordt andere beplanting ook verwijderd. De te bouwen garages zullen een aantal meter ten noordoosten gerealiseerd worden van de locatie waar nu de zuidwestelijk gelegen schuur staat. De oprit wordt ten westen van de te bouwen schuren gerealiseerd zodat deze aansluit op de Park de Wervelaan. De hoofdbebouwing op de Van Vredenburgweg 91 en 93 blijft behouden.

3 ONDERZOEKSMETHODIEK

Het onderzoek is uitgevoerd middels het verrichten van een veldbezoek en een bureauonderzoek. Op deze wijze is inzicht verkregen in de aanwezigheid van geschikt habitat en de daarbij te verwachten beschermde soorten, gesitueerd op of nabij de onderzoekslocatie.

Het veldbezoek is afgelegd op 7 april 2022. Tijdens dit veldbezoek is de gehele onderzoekslocatie, alsmede de directe omgeving beoordeeld. Gedurende het veldbezoek is gelet op de mogelijke aanwezigheid van beschermde en bedreigde soorten op basis van het aanwezige habitat.

Verder is aan de hand van verspreidingsatlassen, andere standaardwerken en op basis van “expert judgement” nagegaan welke bijzondere planten- en diersoorten er voor kunnen komen op de onderzoekslocatie en zijn omtrent gebiedsbescherming gegevens van de provincie Zuid-Holland opgevraagd. Actuele verspreidingsgegevens van flora en fauna zijn uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) opgevraagd.

De quickscan Wet natuurbescherming is een toets van de ecologische potenties van de onderzoekslocatie en betreft geen volwaardig soort(en) specifiek onderzoek. Er zijn in het onderhavige onderzoek geen inventarisaties uitgevoerd van soorten en soortgroepen. Een ecologische inventarisatie bestaat meerdere veldbezoeken gedurende de voor de soortgroep meest gunstige periode van het jaar.

4 OVERZICHT VAN DE NATIONALE NATUURWETGEVING

Dit hoofdstuk geeft achtergrondinformatie over de natuurwetgeving waaraan de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie wordt getoetst. Er wordt een globale toelichting gegeven ten aanzien van potentiële overtredingen van de Wet natuurbescherming bij de meest voorkomende soorten en soortgroepen. Dit hoofdstuk is niet toegespitst op de situatie op de onderzoekslocatie, maar geeft enkel een beschrijving van de vigerende wetgeving. De Wet natuurbescherming is gericht op:

- het beschermen en ontwikkelen van de natuur, mede vanwege de intrinsieke waarde en het behouden en herstellen van de biologische diversiteit;
- het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de natuur ter vervulling van maatschappelijke functies;
- het verzekeren van een samenhangend beleid gericht op het behoud en beheer van waardevolle landschappen, vanwege hun bijdrage aan de biologische diversiteit en hun cultuurhistorische betekenis, mede ter vervulling van maatschappelijke functies.

De bevoegdheid voor het verlenen van ontheffingen en vrijstellingen bij soortenbescherming ligt grotendeels bij de provincies. De provincie is bevoegd gezag voor de toetsing van handelingen met mogelijke gevolgen voor beschermde dier- en plantensoorten (de soortenbeschermingsbepalingen) én voor Natura 2000-gebieden (de gebiedenbeschermingsbepalingen). Alleen bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, blijft het Rijk bevoegd gezag.

4.1 Zorgplicht

Het eerste artikel in de Wet natuurbescherming heeft betrekking op de zorgplicht en heeft betrekking op het voorkomen of beperken van schade aan soorten en gebieden, voor zover deze niet middels overige verbodsbepalingen zijn gereguleerd. Het gaat daarbij in de praktijk vooral om minder streng beschermde soorten, waarbij het onnodig doden, verwonden of beschadigen dient te worden vermeden.

In bijlage 1 wordt dit artikel nader toegelicht.

4.2 Soortenbescherming

Bij een quickscan wordt in beeld gebracht of er (potentiële) vaste rust- of voortplantingsplaatsen aanwezig zijn van de soorten uit de verschillende beschermingsregimes. Vervolgens wordt beoordeeld of de voorgenomen ingreep verstorend kan zijn en of nader onderzoek noodzakelijk wordt geacht.

De Wet natuurbescherming onderscheidt beschermingsregimes voor soorten op grond van internationale verdragen, aangevuld met soorten die vanuit een nationaal oogpunt beschermd worden. Hierdoor zijn er in de Wet natuurbescherming drie verschillende verbodsartikelen per categorie soorten;

- soorten van de Vogelrichtlijn (*artikel 3.1*);
- soorten van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (*artikel 3.5*);
- andere soorten (*artikel 3.10*).

In bijlage 1 worden deze artikelen nader toegelicht.

4.3 Gebiedenbescherming

Indien een plangebied in of nabij een beschermd gebied is gelegen, dan dient te worden bepaald of er een (extern) effect valt te verwachten. Het gaat daarbij om Natura 2000-gebieden en gebieden behorend tot het Natuurnetwerk Nederland.

4.3.1 Natura 2000

Natura 2000 is de benaming voor een Europees netwerk van natuurgebieden waarin belangrijke flora en fauna voorkomen, gezien vanuit een Europees perspectief. Met Natura 2000 wil men deze flora en fauna duurzaam beschermen. De staatssecretaris van Economische Zaken heeft voor Nederland ruim 160 Natura 2000-gebieden aangewezen. Gezamenlijk hebben ze een oppervlak van ruim 1,1 miljoen hectare. Ze maken deel uit van een samenhangend netwerk van natuurgebieden in de Europese Unie die zijn aangewezen op grond van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Het doel van Natura 2000 is het keren van de achteruitgang van de biodiversiteit.

Binnen een gebied kan spanning optreden tussen economie en ecologie. In een zogenaamd beheerplan leggen Rijk en provincies vast welke activiteiten, op welke wijze mogelijk zijn. Uitgangspunt is steeds het realiseren van ecologische doelen met respect voor en in een zorgvuldige balans met wat particulieren en ondernemers willen. Het opstellen gebeurt daarom in overleg met alle direct betrokkenen, zoals beheerders, gebruikers, omwonenden, gemeenten, natuurorganisaties en waterschappen. Samen geven ze invulling aan beleven, gebruiken en beschermen. Daar draait het om in de Nederlandse Natura 2000-gebieden (bron: Regiegroep Natura 2000).

Het is verboden zonder vergunning van gedeputeerde staten een project te realiseren dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied. (artikel 2.7, lid 2).

Handelingen die een negatieve invloed hebben op Natura 2000-gebieden, worden slechts onder strikte voorwaarden toegestaan. Een vergunning is vereist. Door middel van het Nederlandse vergunningstelsel wordt een zorgvuldige afweging gewaarborgd. De vergunningen zullen beoordeeld en afgegeven worden door de desbetreffende provincie.

4.3.2 Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied.

Het Natuurnetwerk Nederland bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, waaronder de 20 Nationale Parken;
- gebieden waar nieuwe natuur aangelegd wordt;
- landbouwgebieden, beheerd volgens agrarisch natuurbeheer;
- ruim 6 miljoen hectare grote wateren: meren, rivieren, de Noordzee en de Waddenzee;
- alle Natura 2000-gebieden.

Conform artikel 1.12 van de Wet natuurbescherming dragen gedeputeerde staten in hun provincie zorg voor de totstandkoming en instandhouding van een samenhangend landelijk ecologisch netwerk, genaamd 'Natuurnetwerk Nederland'. Zij wijzen daartoe in hun provincie gebieden aan die tot dit netwerk behoren.

De planologische begrenzing en beschermingsregimes van het Natuurnetwerk Nederland loopt via het traject van de provinciale ruimtelijke structuurvisies en verordeningen.

4.4 Houtopstanden

De bescherming van houtopstanden conform hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming heeft als doel om het aanwezige areaal bos in Nederland te behouden. Onder houtopstanden vallen alle zelfstandige eenheden van bomen, boomvormers of struiken van een oppervlakte van tien are of meer of rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat. In bijlage 1 (tabel VI) worden de regels nader toegelicht.

Wanneer houtopstanden geveld worden, niet vallende onder artikel 4.1 van de Wet natuurbescherming, geldt een meldingsplicht bij Gedeputeerde Staten van desbetreffende provincie (artikel 4.2 Wnb). Op basis van deze melding wordt door de provincie beoordeeld of de voorgenomen velling aanvaardbaar is in het kader van natuur- en landschapswaarden. Indien er geen bezwaar is om de houtopstanden te kappen, verplicht artikel 4.2 van de Wet natuurbescherming om binnen 3 jaar na het vellen of tenietgaan van de houtopstand op dezelfde grond houtopstanden opnieuw aan te planten. Er geldt een algehele vrijstelling van de herplantplicht voor houtopstanden die gekapt worden in het kader van natuurbeheer en natuurbehoud.

Indien bij de voorgenomen ontwikkeling herplantplicht geldt, maar niet voldaan kan worden aan de herplantplicht op de projectlocatie zelf, dan dient een ontheffing aangevraagd te worden met betrekking tot de herplantplicht bij de desbetreffende provincie. De provincie toetst vervolgens of voldaan wordt aan de bij de provinciale verordening gestelde regels voor herbeplanting op andere perceelsgronden. Deze regels hebben onder andere betrekking op de kwaliteit, oppervlakte en locatie van de andere grond en de natuurwaarde van de te vellen houtopstand. Tevens kan ontheffing verleend worden van herplantplicht ter plaatse, indien gewerkt wordt via een door het ministerie goedgekeurde gedragscode die gebruikt mag worden door een van de betrokken partijen voor een wijze van vellen en een wijze van herplanten.

5 AANGETROFFEN EN TE VERWACHTEN BESCHERMDE SOORTEN

Het voorkomen van planten- en diersoorten in een gebied wordt mede bepaald door de aanwezigheid van geschikt leefgebied. Een soort kan in zijn leefgebied gebruik maken van verschillende plekken om te verblijven. Al deze plekken (biotopen) kunnen een bepaalde functie voor de soort vervullen. In dit hoofdstuk wordt op basis van het aanwezige habitat / verblijfsmogelijkheden samen met verspreidingsgegevens beschreven welke beschermde soorten binnen de onderzoekslocatie kunnen voorkomen. Afhankelijk van de soort wordt ingegaan op de potentiële aanwezigheid van vaste rust- of voortplantingsplaatsen, foerageergebied en verbindingroutes. Tevens wordt beoordeeld of de voorgenoemen plannen een negatief effect kunnen hebben op de mogelijk aanwezige beschermde soorten. In hoofdstuk 6 wordt beschreven welke juridische implicaties dit voor het project heeft.

5.1 Vogels

5.1.1 Broedvogels met een jaarrond beschermd nest (categorie 1-4)

Deze categorieën betreffen broedvogels waarvan de nesten ook beschermd zijn op het moment dat ze niet voor de voortplanting in gebruik zijn. Volgens de verspreidingsgegevens van het uitvoerportaal van de NDFF zijn in de afgelopen 5 jaar binnen enkele kilometers van de onderzoekslocatie vogelsoorten waargenomen waarvan de nestlocaties jaarrond beschermd zijn. Deze categorie 1-4 broedvogelsoorten zijn: boomvalk, ransuil, buizerd, havik, sperwer, wespendif, slechtvalk, ooievaar, huismus, gierzwaluw, grote gele kwikstaart en kerkuil.

De soorten **boomvalk**, **ransuil**, **buizerd**, **havik**, **sperwer** en **wespendief** kunnen op voorhand al worden uitgesloten op de onderzoekslocatie. Dit zijn soorten die broeden in bossen of halfopen landschappen, vaak hoog in een boomkruin waar ze grote nesten maken en hergebruiken. De onderzoekslocatie biedt geen geschikte broedmogelijkheden en habitat voor deze soorten. Daarnaast zijn deze soorten, nesten en sporen van hun aanwezigheid niet aangetroffen op of rond de onderzoekslocatie tijdens het veldbezoek. Het is daarom voor deze soorten redelijkerwijs uit te sluiten dat ze op of nabij de onderzoekslocatie broeden. Nader onderzoek naar deze soorten wordt niet benodigd geacht.

De **slechtvalk** broedt op hoge stenige gebouwen zoals kantoorgebouwen, torens en fabrieksschoorstenen. De onderzoekslocatie is ongeschikt als broedlocatie voor de slechtvalk omdat dit soort hoge elementen ontbreken. De klokkentoren aan de Generaal Spoorlaan circa 250 meter ten zuidoosten van de onderzoekslocatie is wel potentieel geschikt als broedlocatie, omdat deze de hoogste bebouwing in de omgeving is. Tijdens het veldbezoek zijn geen slechtvalken of sporen die duiden op aanwezigheid van de soort waargenomen. Gezien de afstand tot de onderzoekslocatie en de aard van de ingreep zullen eventueel broedende slechtvalken op de klokkentoren geen negatieve effecten onderkennen van de werkzaamheden. Een nader onderzoek naar de slechtvalk wordt niet benodigd geacht.

De **ooievaar** broedt eveneens op hoge gebouwen, maar vooral nestpalen, bomen en hoogspanningsmasten worden gebruikt als broedlocatie. Nestpalen, bomen en hoogspanningsmasten zijn in de omgeving van de onderzoekslocatie niet aanwezig. Daarnaast zijn geen ooievaars of sporen die wijzen op hun aanwezigheid waargenomen tijdens het veldbezoek. Nader onderzoek naar de ooievaar wordt niet benodigd geacht.

De **huismus** en **gierzwaluw** broeden voornamelijk in nissen en onder dakpannen op daken van bebouwing. De schuren op de onderzoekslocatie zijn ongeschikt als broedlocatie voor deze soorten vanwege het ontbreken van geschikte nissen en andere openingen of ruimtes. Echter zijn in de directe omgeving wel geschikte broedlocaties voor huismussen en gierzwaluwen aanwezig. Het gaat hierbij om de bebouwing op de adressen van de Van Vredenburgweg 87, 91, 93, 95 en 97. Bij alle ge-

bouwen zijn ruimtes onder de dakpannen aanwezig (zie figuren 12 en 13). Deze ruimtes worden vaak door huismussen gebruikt als broedlocatie. Onder voorgehangen dakgoten kunnen gierzwaluwen tevens ruimtes onder de daken bereiken om vervolgens een nest te bouwen. Tevens zijn bij de kopgevels van alle gebouwen ruimtes onder de kant- en nokpannen aanwezig (zie figuren 14 t/m 16). Gierzwaluwen kunnen deze openingen en ruimtes gebruiken als broedlocatie of om toegang te krijgen tot andere ruimtes die geschikt zijn als broedlocatie. Indien de gebouwen in gebruik zijn als rust- of broedlocatie van de huismuis en/of gierzwaluw, kan de voorgenomen ingreep verstorend werken voor eventueel broedende huismussen en gierzwaluwen vanwege de korte afstand tot de onderzoekslocatie. Het verstoren van potentieel broedende huismussen en gierzwaluwen, en daarmee het overtreden van de Wet natuurbescherming, is te voorkomen door te werken buiten het broedseizoen van de huismuis en gierzwaluw (zie hoofdstuk 6).

Het aanwezige groen op de onderzoekslocatie zou eventueel ook door huismussen als kwetterplek gebruikt kunnen worden. Tevens kan de onderzoekslocatie potentieel deel uitmaken van foerageergebied van de huismuis en gierzwaluw. De onderzoekslocatie betreft echter geen essentiële kwetterplekken of foerageergebied. In de directe omgeving zijn voldoende alternatieve kwetterplekken en foerageergebieden aanwezig, zoals de bomen rondom de onderzoekslocatie, het Rijswijkse Bos en het park Te Werve.

Figuur 12. Hoofdbebouwing op Van Vredenburgweg 91 en 93 met ruimtes onder dakpannen.

Figuur 13. Hoofdbebouwing op Van Vredenburgweg 95 en 97 met ruimtes onder dakpannen.

Figuur 14. Ruimtes onder de kant- en nokpannen bij kopgevel van de schuur van Van Vredenburgweg 97.

Figuur 15. Ruimtes onder de kant- en nokpannen bij kopgevel van de hoofdbebouwing op Van Vredenburgweg 93.

Figuur 16. Ruimtes onder de kant- en nokpannen bij kopgevel van de hoofdbebouwing op Van Vredenburgweg 95.

De **grote gele kwikstaart** nestelt graag bij stromend water in een nis in de muur, bij boomwortels in natuurlijke oevers en onder bruggen. Tijdens het veldbezoek zijn rond de onderzoekslocatie geen waterelementen of stromend water waargenomen, waardoor de onderzoekslocatie ongeschikt is voor de grote gele kwikstaart. Daarnaast zijn tijdens het veldbezoek in de omgeving van de onderzoekslocatie geen individuen van de soort waargenomen. Het kan dus redelijkerwijs worden uitgesloten dat er een grote gele kwikstaart broedt op de onderzoekslocatie. Nader onderzoek naar de grote gele kwikstaart wordt niet benodigd geacht.

De **kerkuil** heeft de voorkeur voor halfopen tot open cultuurlandschappen met allerlei landschapselementen die voor afwisseling zorgen. De soort broedt regelmatig in leegstaande bebouwing zoals schuren of in nissen van gebouwen, maar broedt in Nederland ook vooral in speciale nestkasten. De kerkuil broedt ook incidenteel in boomholtes. De onderzoekslocatie is door het ontbreken van geschikte boomholtes, leegstaande bebouwing met openingen of nestkasten ongeschikt als broedlocatie voor de kerkuil. Op de onderzoekslocatie zijn geen individuen gezien of sporen die wijzen op hun aanwezigheid zoals braakballen en krijtsporen. Nader onderzoek naar de kerkuil wordt niet benodigd geacht.

5.1.2 Broedvogels met in uitzonderlijke gevallen een jaarrond beschermd nest (categorie 5)

De broedvogels waarvan het nest in uitzonderlijke gevallen eveneens jaarrond is beschermd, zijn voornamelijk holenbroeders, zoals spechten en mezen, of makers van grote nesten, zoals ekster en zwarte kraai. De bomen op de onderzoekslocatie kunnen eventueel geschikt zijn als nestgelegenheid voor deze soorten. Tijdens het veldbezoek zijn geen nesten of boomholtes aangetroffen in de aanwezige bomen op de locatie. Wel zijn drie vogelhuisjes op de onderzoekslocatie aanwezig (zie figuren 17 en 18). Tijdens het veldbezoek zijn geen broedende vogels waargenomen. In de directe omgeving zijn ook voldoende broedgelegenheden aanwezig. Er zijn derhalve geen bijzondere ecologische omstandigheden die rechtvaardigen dat potentieel aanwezige nesten van categorie 5 broedvogelsoorten op de onderzoekslocatie een jaarrond beschermde status zouden moeten hebben. Het is niet op voorhand uit te sluiten dat categorie 5 broedvogels in de bomen en vogelhuisjes zullen broeden. Echter worden, vanwege de afwezigheid van een jaarrond beschermde status voor potentiële nestgelegenheden, eventuele broedvogels op de onderzoekslocatie als algemene broedvogels gerekend. Verstoringen van eventuele broedgevallen zijn te voorkomen door te werken buiten het broedseizoen (zie hoofdstuk 6).

Figuur 17. Twee vogelhuisjes aan de schuur in de noordoostelijke hoek van de onderzoekslocatie.

Figuur 18. Vogelhuysje in *Prunus* boom langs de zuidoostelijke rand van de onderzoekslocatie.

5.1.3 Overige broedvogels

Tijdens het veldbezoek zijn geen algemene broedvogels waargenomen. De struiken en andere beplanting op de onderzoekslocatie kunnen echter wel nestgelegenheid bieden aan broedvogelsoorten zoals merel, heggemus, roodborst en winterkoning. De nesten van deze soorten zijn alleen beschermd op het moment dat ze als zodanig in gebruik zijn. Hoewel tijdens het veldbezoek geen nesten zijn waargenomen, kunnen algemene broedvogels wel gebruik maken van de drie vogelhuisjes die op de onderzoekslocatie aanwezig zijn. Het is niet op voorhand uit te sluiten dat algemene broedvogels in de bomen, vogelhuisjes en andere beplanting zullen broeden. Gezien de bomen gekapt dienen te worden en de schuur waar twee van de vogelhuisjes aan gemonteerd zijn, gesloopt dient te

worden, zouden eventueel in de bomen en vogelhuisjes broedende vogels wel verstoring kunnen ondervinden van de voorgenomen werkzaamheden. Verstoringen van eventuele broedgevallen zijn te voorkomen door te werken buiten het broedseizoen (zie hoofdstuk 6).

5.2 Vleermuizen

Volgens verspreidingsgegevens van het uitvoerportaal en de Verspreidingsatlas van de NDFF is de onderzoekslocatie gelegen in een deel van Nederland waar de volgende vleermuissoorten kunnen voorkomen: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, watervleermuis, rosse vleermuis, meervleermuis en tweekleurige vleermuis.

Verblijfplaatsen op de onderzoekslocatie

De bebouwing op de onderzoekslocatie is niet geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. Er zijn geen spouwmuren aanwezig die middels stootvoegen bereikbaar zijn voor vleermuizen. De ruimte langs de dakranden geeft geen toegang tot ruimte onder de golfplaat. Verder zijn geen ruimtes achter betimmeringen waargenomen waar vleermuizen gebruik van kunnen maken.

De aanwezige bomen op de onderzoekslocatie zijn onderzocht op holtes, spleten en/of loshangend schors, die kunnen dienen als potentiële vaste rust- of voortplantingsplaats voor boombewonende vleermuizen. Deze zijn niet aangetroffen en daarmee zijn verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen uit te sluiten.

Verblijfplaatsen buiten de onderzoekslocatie

In de directe omgeving van de onderzoekslocatie bevinden zich gebouwen met open stootvoegen en ruimtes onder de kant- en nokpannen. Het gaat om de bebouwing op de adressen Park de Wervelaan 1 en Van Vredenburgweg 87, 91, 93, 95 en 97. In de noordelijke gevel van de bebouwing op de Park de Wervelaan 1 bevinden zich ook open stootvoegen (zie figuur 19). Deze openingen geven mogelijk toegang tot de spouw en zijn daardoor potentieel geschikt om door vleermuizen als verblijfplaats gebruikt te worden. Eventuele verblijfplaatsen in de omliggende bebouwing kunnen door de afstand tot de onderzoekslocatie mogelijk hinder ondervinden van sloop- en aanlegwerkzaamheden als gevolg van een toename van licht, geluid en trillingen. Verstoring van eventueel in de omgeving verblijvende vleermuizen is te voorkomen (zie hoofdstuk 6).

Figuur 19. Open stootvoegen in de noordelijke gevel van de bebouwing op de Park de Wervelaan 1.

Foerageerhabitat

De onderzoekslocatie zal, gelet op het aanwezige habitat gebruikt kunnen worden door in de omgeving verblijvende vleermuizen als gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en mogelijk watervleermuis, rosse vleermuis, meervleermuis en tweekleurige vleermuis om te foerageren. De plannen zullen echter geen aantasting van belangrijk foerageerhabitat vormen. Door de voorgenomen ingreep zal het aanbod van foerageermogelijkheden niet in het geding komen, in de directe omgeving is meer geschikt foerageerhabitat voor vleermuizen aanwezig. Het betreft het Rijswijkse Bos, het park Te Werve, het Kruisvaarderspark en het park Overvoorde.

Vliegroutes

Vleermuizen maken veelal gebruik van lijnvormige (donkere) landschapselementen als houtsingels, beken en lanen om zich te verplaatsen tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden. Doordat dergelijke lijnvormige elementen ontbreken op de onderzoekslocatie, worden geen potentiële vliegroutes verstoord.

5.3 Overige zoogdieren

Alle zoogdieren in Nederland zijn beschermd. Voor sommige algemeen voorkomende soorten geldt een provinciale vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling. Op deze wijze is er onderscheid te maken in streng beschermde en minder streng beschermde soorten.

Streng beschermde soorten

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF en Broekhuizen et al. (2016) ligt de onderzoekslocatie binnen het verspreidingsgebied van de volgende streng beschermde grondgebonden zoogdieren: boommarter, steenmarter en eekhoorn.

De **boommarter** heeft een voorkeur voor een habitat met volgroeide gemengde bossen en naaldbossen. Tevens komt de soort ook voor in loofbossen en op rotswallen. Normaal gesproken komt de boommarter overdag niet buiten bosgebied voor en mijdt de soort bovendien open plekken. Boommarters verblijven in holle bomen of verlaten holen en nesten van andere diersoorten zoals eekhoorns en duiven. In de afgelopen vijf jaar is de boommarter drie keer waargenomen op 3 kilometer afstand van de onderzoekslocatie. Tevens is de soort drie keer waargenomen op een afstand van circa 1 tot 2 kilometer van de onderzoekslocatie. De onderzoekslocatie vormt naar verwachting geen functioneel leefgebied voor de boommarter. De onderzoekslocatie bestaat uit een grotendeels verhard terrein met gebouwen. Bovendien zijn bomen met voldoende grote holtes voor boommarters op de onderzoekslocatie ook niet aanwezig. Nader onderzoek naar de boommarter wordt niet benodigd geacht.

De onderzoekslocatie vormt geschikt habitat voor de **steenmarter**. Deze soort komt in de omgeving veelvuldig voor. Steenmarters gebruiken hoozolders, loze ruimtes onder het dak, schuurtjes maar ook stenenstapels of takkenhopen, als verblijfplaats. Een steenmarter heeft binnen zijn territorium verscheidene verblijfplaatsen. Tijdens het veldbezoek zijn alle potentiële schuilplaatsen geïnspecteerd. Sporen van steenmarters, zoals uitwerpselen of prooiresten, zijn niet aangetroffen. Bij intensief gebruik van een locatie door deze soort zijn dergelijke sporen vrij eenvoudig aan te treffen. Ook is de onderzoekslocatie omgeven door woningen en grotendeels verhard, waardoor dekking zeer beperkt aanwezig is. Gelet op het ontbreken van sporen en dekking kan worden gesteld dat de onderzoekslocatie niet in gebruik is door de steenmarter. Nader onderzoek naar deze soort wordt niet benodigd geacht.

De **eekhoorn** komt in de omgeving van de onderzoekslocatie voor binnen een straal van enkele honderden meters. Deze soort kan zich doorgaans goed handhaven in stedelijke omgevingen wanneer

voldoende verbindende groene elementen aanwezig zijn en genoeg voedsel te vinden is. De onderzoekslocatie ligt midden in een stedelijk gebied, maar groene verbindingen waar de eekhoorn gebruik van kan maken zijn rond de onderzoekslocatie wel aanwezig. In de bomen op en rondom de planlocatie zijn echter geen nesten van een eekhoorn aangetroffen. Bovendien is in de directe omgeving geschikter foerageer- en voortplantingshabitat aanwezig voor eekhoorns. Het betreft het Rijswijkse Bos, het park Te Werve, het Kruisvaarderspark en het park Overvoorde. Het is niet aannemelijk dat de onderzoekslocatie deel uitmaakt van het essentiële leefgebied van de eekhoorn en de aanwezigheid van een vaste rust- of voortplantingsplaats van deze soort kan worden uitgesloten. Nader onderzoek naar de eekhoorn wordt niet benodigd geacht.

Licht beschermde soorten

De onderzoekslocatie vormt geschikt habitat voor een aantal soorten grondgebonden zoogdieren. Het gaat daarbij om algemene soorten als egel en rosse woelmuis. De verblijfplaatsen van deze soorten worden door de voorgenomen ingrepen mogelijk aangetast. Het is daarom zaak om rekening te houden met de algemene zorgplicht (zie hoofdstuk 6).

5.4 Reptielen, amfibieën en vissen

Reptielen

Volgens gegevens van het uitvoerportaal van de NDFF zijn in de afgelopen 5 jaar in de directe omgeving van de onderzoekslocatie de geen streng beschermde reptielen waargenomen. Reptielen stellen specifieke eisen aan het habitat die betrekking hebben op verschillende factoren. Door de hoge mate van verharding en het stedelijke karakter is op de onderzoekslocatie is geen geschikt habitat voor reptielen aanwezig.

Amfibieën

Volgens gegevens van het uitvoerportaal van de NDFF is binnen enkele kilometers rondom de onderzoekslocatie in de afgelopen 5 jaar alleen de streng beschermde **alpenwatersalamander** waargenomen. Doordat wateroppervlakten als poelen, sloten en plassen op de onderzoekslocatie ontbreken, zijn voortplantingsmogelijkheden voor deze soort op de onderzoekslocatie uitgesloten. De onderzoekslocatie vormt weinig geschikt landhabitat voor amfibieën. Incidenteel kunnen algemene soorten als bruine kikker en gewone pad beschutting vinden tussen de beplanting, onder het puin en tussen de stenenstapels op de onderzoekslocatie. Voor de te verwachten algemene soorten geldt op grond van het provinciale soortenbeleid, bij ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling van de Wet natuurbescherming, waardoor een ontheffing bij verstoring niet noodzakelijk is. Het is echter wel zaak om aandacht te schenken aan de zorgplicht (zie hoofdstuk 6).

Vissen

Vanwege het ontbreken van oppervlaktewater op de onderzoekslocatie kan deze soortgroep buiten beschouwing worden gelaten.

5.5 Ongewervelden

Libellen

Er zijn slechts enkele libellensoorten die binnen de Wet natuurbescherming een strenge bescherming genieten. Deze zijn voor wat betreft hun verspreiding gebonden aan specifieke habitateisen, die veelal alleen in natuurgebied zijn te vinden. Bovendien geldt voor libellen dat water nodig is voor de voortplanting. Gezien het ontbreken hiervan kan gesteld worden dat deze soortgroep niet in staat is zich in de huidige situatie te vestigen.

Vlinders

Beschermde vlinders stellen specifieke eisen aan het voortplantingshabitat. Bij het habitat is het belangrijk dat aan de eisen van alle stadia van de vlindersoort wordt voldaan. Voor de beschermde soorten in Nederland geldt dat deze veelal gebonden zijn aan specifieke waardplanten. Geschikte waardplanten voor de **grote vos** (namelijk *Prunus*) zijn in beperkte hoeveelheden op de onderzoekslocatie aanwezig. De grote vos is volgens gegevens van het uitvoerportaal van de NDFF in de afgelopen 5 jaar meerdere malen waargenomen binnen een straal van 3 kilometer van de onderzoekslocatie. De waarnemingen hebben echter vooral betrekking tot het park Te Werve, het Kruisvaarderspark en het park Overvoorde, waar zowel voor rupsen als imago's geschikter habitat aanwezig is. Door het geringe aantal waardplanten op de onderzoekslocatie en de aanwezigheid van geschikter foerageer- en voortplantingshabitat in de omgeving, is het niet aannemelijk dat de onderzoekslocatie deel uitmaakt van het essentiële leefgebied van de grote vos. Het is niet aannemelijk dat een (deel)populatie van deze vlindersoort zich op de onderzoekslocatie kan vestigen. Nader onderzoek naar deze soort wordt niet benodigd geacht.

Overige soorten

Overige beschermde soorten, zoals vliegend hert, Europese rivierkreeft en platte schijfhoren, zijn op de onderzoekslocatie uit te sluiten. Er is geen geschikt habitat voor dergelijke beschermde soorten op de onderzoekslocatie aanwezig en er zijn geen waarnemingen bekend in de directe omgeving van de onderzoekslocatie.

5.6 Planten

Door de kleine oppervlakte van de onderzoekslocatie was het mogelijk om de aanwezigheid van beschermde plantensoorten met zekerheid aan te tonen of uit te sluiten. Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde plantensoorten waargenomen. Hierbij is ook gelet op beschermde muurvegetatie. Aangezien de locatie geheel bestaat uit bebouwing, verharding en (sier)tuin is het niet te verwachten dat er beschermde of zeldzame plantensoorten op de locatie te vinden zijn. Tijdens het veldbezoek zijn onder andere de volgende plantensoorten waargenomen: *Prunus*, mansbloed, klimop, hulst en kardinaalsmuts. De planten op de onderzoekslocatie geven aan dat de bodem voedselrijk, zuur en vochtig is. In dergelijke vegetaties zijn geen beschermde soorten te verwachten.

6 TOETSING AAN SOORTENBESCHERMING

Als gevolg van de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie kunnen er overtredingen van verbodsbepalingen uit soortbeschermingsparagrafen uit de Wet natuurbescherming optreden. In dit hoofdstuk wordt beschreven voor welke soorten er sprake is van dreigende overtreding van de Wet natuurbescherming en of met eenvoudige maatregelen overtreding is te voorkomen. Verder wordt beschreven voor welke soorten een vervolgetraject noodzakelijk is, bijvoorbeeld omdat toetsing van de ingreep aan de Wet natuurbescherming op basis van de huidige onderzoeksinspanning niet mogelijk is, en wat de eventuele consequenties zijn ten aanzien van ontheffingen.

6.1 Broedvogels

6.1.1 Jaarrond beschermde broedvogels (categorie 1-4)

Huismus en gierzwaluw

De nesten van **huismussen** en **gierzwaluwen** zijn het gehele jaar beschermd en vallen onder de beschermingscategorie 2 van vogelnesten. Dit zijn nesten van koloniebroeders die elk seizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn. Volgens artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming is het verboden nesten van huismussen en gierzwaluwen te verstoren, te beschadigen, te vernielen of weg te nemen. Indien nestplaatsen van huismussen en/of gierzwaluwen aanwezig zijn in de bebouwing van de Van Vredenburgweg 91 en 93 of de schuur op het adres van de Van Vredenburgweg 97, hetgeen op basis van de huidige informatie niet is uit te sluiten, zal de voorgenomen ingreep kunnen leiden tot overtreding van de Wet natuurbescherming vanwege de geringe afstand tot de onderzoekslocatie en de aard van de werkzaamheden. Eventueel in de omliggende bebouwing broedende huismussen en/of gierzwaluwen zouden verstoring kunnen ondervinden van de voorgenomen werkzaamheden als gevolg van een toename van geluid en trillingen.

Het is op basis van de huidige informatie ook niet uit te sluiten dat nestplaatsen van huismussen en/of gierzwaluwen aanwezig zijn in de hoofdbebouwing van Van Vredenburgweg 87, 95 en 97. De werkzaamheden zullen voor eventuele huismus- en gierzwaluwnesten in deze gebouwen geen verstorend effect hebben mits een afstand van maximaal 3 tot 5 meter van de desbetreffende bebouwing gehouden kan worden tijdens de werkzaamheden. Volgens het Kennisdocument van de huismus (BIJ12, 2017) dient in het geval van een broedgeval een afstand van minimaal 2 meter gehouden te worden. Door de werkzaamheden op 3 tot 5 meter van de bebouwing uit te voeren, zullen mensen en materieel zich niet binnen de invloedssfeer van de nesten bevinden. Naar verwachting is deze afstand voldoende om verstoring van eventueel broedende huismussen en gierzwaluwen te voorkomen. Wanneer dit niet mogelijk is, kunnen de werkzaamheden leiden tot overtreding van artikel 3.1 lid 4 van de Wet natuurbescherming (het is verboden om vogels opzettelijk te storen).

Geadviseerd wordt om de werkzaamheden buiten het broedseizoen van de huismus en gierzwaluw uit te voeren. Voor het broedseizoen van de huismus wordt de periode van maart tot en met augustus aangehouden. Voor het broedseizoen van de gierzwaluw wordt de periode van eind april tot en met juli aangehouden. Door de werkzaamheden buiten het broedseizoen van deze soorten uit te voeren, zullen eventueel broedende huismussen en/of gierzwaluwen geen verstoring ondervinden van de werkzaamheden. Echter, wanneer geen afstand van maximaal 3 tot 5 meter van de omliggende bebouwing gehouden kan worden en wanneer werken buiten het broedseizoen van de huismus en gierzwaluw niet mogelijk is, dienen nadere onderzoeken naar broedlocaties van de huismus en gierzwaluw uitgevoerd te worden.

6.1.2 Algemene broedvogels

Voor de algemene broedvogelsoorten die op de onderzoekslocatie zijn te verwachten geldt dat, indien het groen en andere nestgelegenheden buiten het broedseizoen worden verwijderd, er geen overtredingen plaats zullen vinden met betrekking tot deze soorten. Artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming (het is verboden nesten te beschadigen, te vernielen of weg te nemen) is van toepassing. De nesten mogen echter wel worden weggenomen wanneer deze op dat moment niet in gebruik zijn. In de Wet natuurbescherming wordt geen vaste periode gehanteerd voor het broedseizoen. Globaal kan voor het broedseizoen de periode maart tot september worden aangehouden. Geldend is echter de aanwezigheid van een broedgeval op het moment van ingrijpen.

Indien het groen en de vogelhuisjes toch binnen het broedseizoen verwijderd dienen te worden, zal voorafgaand hieraan door een ter zake kundig ecoloog geïnspecteerd moeten worden middels een broedvogelinspectie of broedgevallen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden aanwezig zijn. De ecoloog zal naar aanleiding van de inspectie kunnen adviseren of het mogelijk is om het groen te kappen en de schuren te slopen zonder daarbij broedvogels te verstoren.

Met betrekking tot het verwijderen van de aanwezige beplanting buiten het broedseizoen wordt geadviseerd om ook het snoeiafval buiten het broedseizoen te verwijderen. Een grote stapel snoeiafval vormt namelijk een ideale broedlocatie voor kleine vogelsoorten als de winterkoning. Indien onverhoopt een dergelijke soort hierin tot broeden komt, mag het snoeiafval niet eerder worden verwijderd dan wanneer de jongen definitief zijn uitgevlogen.

6.2 Vleermuizen

Alle vleermuissoorten zijn opgenomen in bijlage IV van de EU-Habitatrichtlijn, dier- en plantensoorten van communautair belang die strikt moeten worden beschermd. Vleermuizen worden ook benoemd in Bijlage II van het Verdrag van Bonn.

De bebouwing rondom de onderzoekslocatie is in principe geschikt als verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuizen. De voorgenomen werkzaamheden zouden in geval van aanwezigheid van een verblijfsfunctie van vleermuizen kunnen leiden tot overtreding van artikel 3.5 lid 2 van de Wet natuurbescherming (het is verboden dieren opgenomen in bijlage IV van de EU-Habitatrichtlijn, Bijlage II van het Verdrag van Bonn en Bijlage I van het Verdrag van Bern opzettelijk te storen).

Gelet op de geschiktheid van de bebouwing rondom de onderzoekslocatie voor vleermuizen, wordt geadviseerd om de werkzaamheden overdag uit te voeren en de in- en uitvliegroutes van potentiële verblijfplaatsen (openingen in de gevels en daken) vrij te houden tijdens de werkzaamheden. Tevens dient, ten aanzien van mogelijk in de omgeving verblijvende of foeragerende vleermuizen, vleermuisvriendelijke verlichting toegepast te worden in de nieuwe situatie en tijdens werkzaamheden die tussen zonsondergang en zonsopkomst plaatsvinden. Vleermuisvriendelijke verlichting kan toegepast worden door verlichtingsarmaturen te gebruiken die naar beneden schijnen en daarmee zo min mogelijk strooilicht veroorzaken, of andere vleermuisvriendelijke verlichting (amberkleurig) toe te passen.

Indien de werkzaamheden niet op bovenstaand beschreven manier uitgevoerd kunnen worden, dient een nader onderzoek uitgevoerd te worden naar verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen (gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis en tweekleurige vleermuis).

6.3 Algemene grondgebonden zoogdieren en amfibieën

Voor de te verwachten soorten geldt dat de werkzaamheden mogelijk verstorend kunnen werken. Als gevolg van graafwerkzaamheden kunnen dieren verwond of gedood worden en holen kunnen worden verwijderd. Dit houdt een overtreding van artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming in. Voor de te verwachten soorten geldt, op grond van het provinciale soortenbeleid, bij ruimtelijke ontwikkelingen echter een vrijstelling, waardoor geen ontheffing hoeft te worden aangevraagd. Het is echter in het kader van de zorgplicht wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen en al het redelijkerwijs mogelijke dient gedaan te worden om het doden van individuen te voorkomen. Dit betekent dat het verwijderen van het groen, het puin en de stenenstapels op de onderzoekslocatie zorgvuldig en voorzichtig uitgevoerd dient te worden.

6.4 Overige soort(groep)en

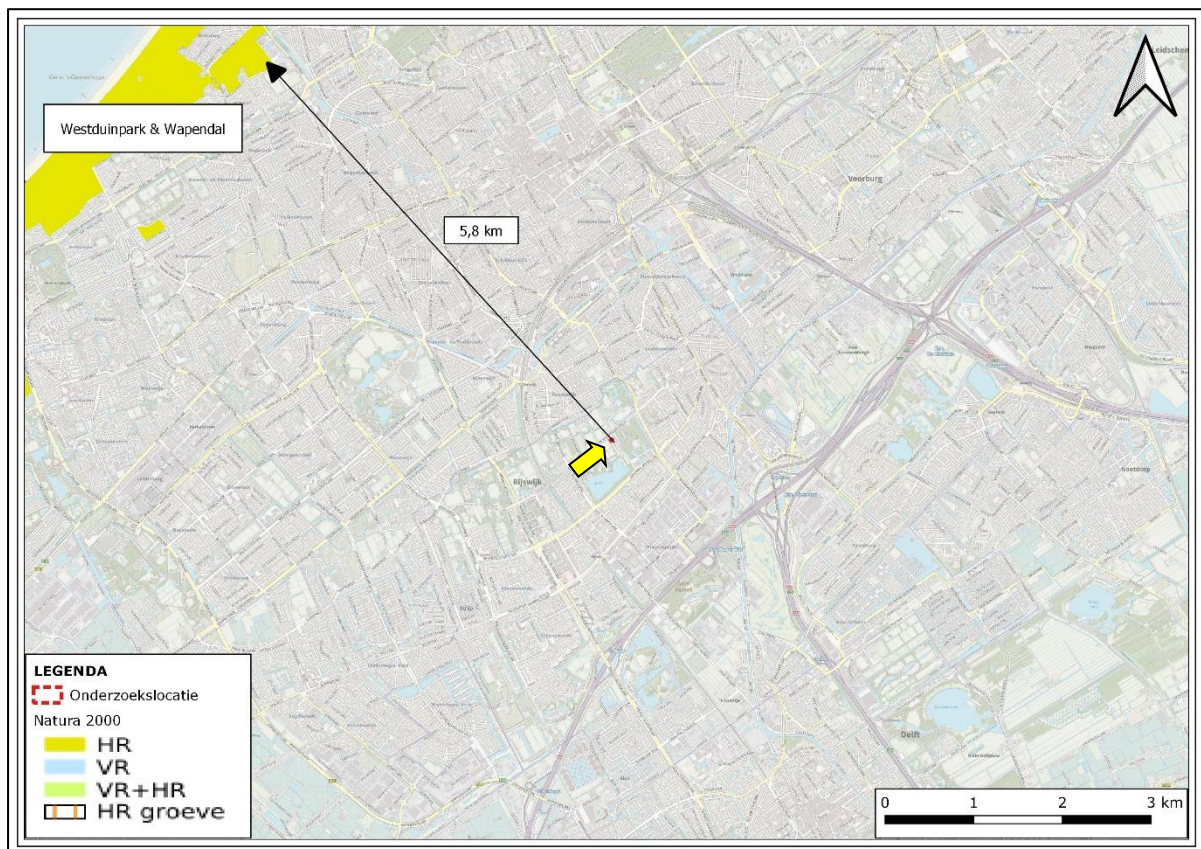
Overtredingen van de Wet natuurbescherming ten aanzien van beschermde soorten behorend tot de overige soortgroepen zijn wegens het ontbreken van geschikt habitat/verblijfsmogelijkheden, op basis van verspreidingsgegevens, de aanwezigheid van voldoende alternatieven en/of gezien de aard van de ingreep in dit geval niet aan de orde.

7 TOETSING AAN GEBIEDENBESCHERMING

In algemene zin kan er door een plan sprake zijn van negatieve gevolgen, op vanuit de Wet natuurbescherming aangewezen beschermde gebieden. In dit hoofdstuk wordt beschreven voor welke gebieden er mogelijk sprake is van negatieve effecten als gevolg van de voorgenomen ingrepen op de onderzoekslocatie. Verder wordt beschreven of een vervolgtraject noodzakelijk is en wat de eventuele consequenties zijn ten aanzien van vergunningen.

7.1 Natura 2000

De onderzoekslocatie is niet gelegen binnen de grenzen, of in de directe nabijheid van een gebied dat aangewezen is als Natura 2000. Het meest nabijgelegen stikstofgevoelige Natura 2000-gebied, Westduinpark & Wapendal, bevindt zich op circa 5,8 kilometer afstand ten noordwesten van de onderzoekslocatie (zie figuur 20).

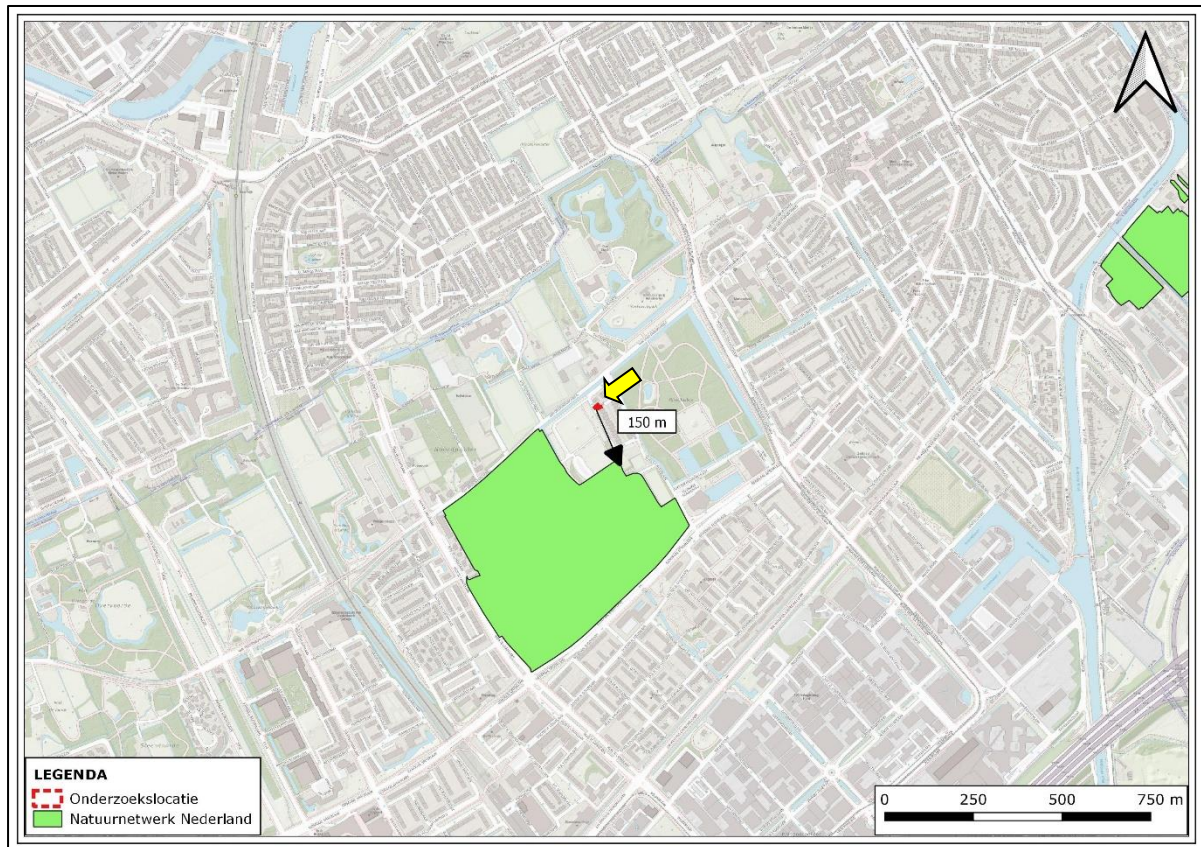

Figuur 20. Ligging onderzoekslocatie ten opzichte van Natura 2000.

De onderzoekslocatie is niet gelegen binnen een Natura 2000-gebied. Indien er sprake zou zijn van een effect, betreft dit een extern effect. Externe effecten als gevolg van licht, trilling en geluid als gevolg van de voorgenomen plannen op de onderzoekslocatie zijn uitgesloten, gezien de afstand tot de meest nabijgelegen Natura 2000-gebieden. Externe effecten als gevolg van een toename van stikstof-depositie zijn vanwege de afstand tot het stikstofgevoelige Natura 2000-gebied Westduinpark & Wapendal en de voorgenomen ingrepen op voorhand niet uit te sluiten. Vervolgonderzoek in het kader van de gebiedsbeschermingsparagrafen uit de Wet natuurbescherming ten aanzien van stikstof wordt daarom noodzakelijk geacht. Een onderzoek stikstofdepositie wordt reeds door Econsultancy uitgevoerd (rapport 18674.002, in voorbereiding).

7.2 Natuurnetwerk Nederland

De onderzoekslocatie maakt geen deel uit van het Natuurnetwerk. De onderzoekslocatie ligt echter wel in de nabijheid van een gebied, behorend tot het Natuurnetwerk Nederland. Het meest nabijgelegen gebied bevindt zich circa 150 meter ten zuiden van de onderzoekslocatie. In figuur 21 is de ligging van de onderzoekslocatie ten opzichte van het Natuurnetwerk Nederland weergegeven.

Figuur 21. Ligging onderzoekslocatie ten opzichte van het Natuurnetwerk Nederland.

Gelet op artikel 6.24 van de omgevingsverordening van de provincie Zuid-Holland uit 2019 worden beperkingen opgelegd vanuit het kader van het Natuurnetwerk Nederland wanneer deze gelegen zijn in het Natuurnetwerk Nederland, of deel uitmaken van de strategische reservering van natuur. Beide vereisten zijn niet van toepassing op de onderhavige onderzoekslocatie. Vervolgonderzoek in het kader van het Natuurnetwerk Nederland wordt niet noodzakelijk geacht.

8 HOUTOPSTANDEN

De Wet natuurbescherming beschermt bos van minimaal 10 are en bomenrijen van minimaal 21 bomen, gelegen buiten de bebouwde kom (de zogenaamde 'houtopstanden'). Het is verboden deze houtopstanden geheel of gedeeltelijk te vellen zonder voorafgaande melding bij gedeputeerde staten. In dit hoofdstuk wordt beschreven of er bij de voorgenomen kap sprake is van meldingsplicht en herplantplicht conform artikel 4.2 en artikel 4.3 van de Wet natuurbescherming. Verder wordt beschreven of er vervolgmaatregelen getroffen dienen te worden ten behoeve van de voorgenomen houtkap.

De bomen op de onderzoekslocatie vallen niet onder de definitie houtopstanden, als bedoeld in paragraaf 4.1 van de Wet natuurbescherming. De te vellen bomen op de onderzoekslocatie betreft een houtopstand op erven of in tuinen. Daarnaast is de houtopstand op de onderzoekslocatie gelegen binnen de bij besluit van gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom. Voor deze houtopstand geldt om deze redenen geen meldingsplicht en herplantplicht. Mogelijk is wel een gemeentelijke kapvergunning benodigd. Dit dient met de gemeente afgestemd te worden.

De gemeente Rijswijk heeft bepaalde eisen gesteld omtrent groenstructuren. Deze staan beschreven in het Groenbeleidsplan 2010-2020 "BomeNatuurRecreatie". Effecten op de gemeentelijke groenstructuur zijn afhankelijk van het eventueel wel of niet kappen van bomen. Aangezien uitsluitend op particuliere grond in een tuin enkele bomen worden gekapt, zijn effecten op de gemeentelijke groenstructuur niet aan de orde.

9 SAMENVATTING EN CONCLUSIES

Econsultancy heeft in opdracht van Gemeente Rijswijk een quickscan Wet natuurbescherming uitgevoerd aan de Van Vredenburgweg 93 te Rijswijk. De quickscan Wet natuurbescherming is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging en heeft tot doel om in te schatten of er op de onderzoekslocatie planten- en diersoorten, gebieden of houtopstanden aanwezig zijn die volgens de Wet natuurbescherming een beschermde status hebben en die mogelijk negatieve gevolgen kunnen ondervinden door de voorgenomen ingreep. De initiatiefnemer is voornemens de bestaande schuren te slopen en hiervoor in de plaats vier garages met buitenterrein en oprit te realiseren. De aanwezigheid van geschikt habitat op de onderzoekslocatie voor de verschillende soorten en soortgroepen is weergegeven in tabel I. In de tabel is samengevat of de voorgenomen ingreep mogelijk verstorend kan werken en wat de consequenties zijn voor eventuele vervolgstappen, zoals soortgericht nader onderzoek of vergunningstrajecten. In de tabel is weergegeven of maatregelen noodzakelijk zijn om overtreding van de Wet natuurbescherming voor bepaalde soortgroepen te voorkomen.

Tabel I. Overzicht geschiktheid onderzoekslocatie voor soortgroepen en te nemen vervolgstappen

Soortgroep		Geschikt habitat	Ingreep verstorend	Nader onderzoek	Ontheffings-aanvraag	Bijzonderheden / opmerkingen*
Broedvogels	algemeen	ja	ja	nee	nee	het verwijderen van groen, snoeiafval en de vogelhuisjes buiten het broedseizoen uitvoeren
	jaarrond beschermd	binnen invloeds-sfeer	mogelijk	nee	nee	werken buiten het broedseizoen van de huismus en gierzwaluw of op 3-5 meter afstand van omliggende bebouwing
Vleermuizen	verblijfplaatsen	binnen invloeds-sfeer	mogelijk	nee	nee	werkzaamheden overdag uitvoeren, potentiële in- en uitvliegroutes vrij houden en vleermuisvriendelijke verlichting toepassen
	foerageergebied	ja	nee	nee	nee	vleermuisvriendelijke verlichting toepassen ten aanzien van in de omgeving foeragerende vleermuizen
	vliegroutes	nee	nee	nee	nee	-
Grondgebonden zoogdieren		ja	mogelijk	nee	nee	aandacht voor zorgplicht ten aanzien van algemene grondgebonden zoogdieren
Amfibieën		minimaal	mogelijk	nee	nee	aandacht voor zorgplicht ten aanzien van algemene amfibieën
Reptielen		nee	nee	nee	nee	-
Vissen		nee	nee	nee	nee	-
Libellen en vlinders		nee	nee	nee	nee	-
Overige ongewervelden		nee	nee	nee	nee	-
Vaatplanten		nee	nee	nee	nee	-
Gebiedsbescherming		Gebied aanwezig	Ingreep verstorend	Nader onderzoek	Vergunning-plicht	
Natura 2000		5,8 km	mogelijk	ja	mogelijk	een onderzoek stikstofdepositie wordt reeds door Econsultancy uitgevoerd (rapport 18674.002, in voorbereiding).
Natuurnetwerk Nederland		150 m	nee	nee	nee	-
Houtopstanden		n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	-

* Wijzigingen in het planvoornemen kunnen van invloed zijn op de uitkomst van het onderzoek.

Conclusies en aanbevelingen

De bebouwing rondom de onderzoekslocatie is potentieel geschikt als broedlocatie voor **huismussen** en **gierzwaluwen**. Geadviseerd wordt om de werkzaamheden op een afstand van 3 tot 5 meter van de gevels van de omliggende bebouwing of buiten het broedseizoen van de huismus en gierzwaluw uit te voeren. Dit laatste betekent dat de werkzaamheden buiten de periode van maart tot en met augustus dienen plaats te vinden. Indien de werkzaamheden niet op een afstand van 3 tot 5 meter van de gevels van de omliggende bebouwing of buiten het broedseizoen plaats kunnen vinden, dienen nader onderzoeken naar broedlocaties van huismussen en gierzwaluwen uitgevoerd te worden.

Voor **algemene broedvogelsoorten** die op de onderzoekslocatie zijn te verwachten geldt dat, indien de beplanting en vogelhuisjes buiten het broedseizoen (maart tot september) worden verwijderd, geen overtredingen plaats zullen vinden met betrekking tot deze soorten. Wanneer de aanwezige beplanting buiten het broedseizoen wordt gesnoeid of verwijderd, wordt geadviseerd om ook het snoeiafval buiten het broedseizoen te verwijderen om broedgevallen hierin te voorkomen. Eventueel aanwezige nesten mogen worden weggenomen wanneer deze op dat moment niet in gebruik zijn. Geldend is echter de aanwezigheid van een broedgeval op het moment van ingrijpen. Indien werken buiten het broedseizoen niet mogelijk is, dient vooraf aan de werkzaamheden een broedvogelinspectie uitgevoerd te worden.

Gelet op de geschiktheid van de bebouwing rondom de onderzoekslocatie voor **vleermuizen**, wordt geadviseerd om de werkzaamheden overdag uit te voeren en daarbij de in- en uitvliegroutes van de potentiële verblijfplaatsen vrij te houden. Tevens dient, ten aanzien van mogelijk in de omgeving verblijvende of foeragerende vleermuizen, vleermuisvriendelijke verlichting toegepast te worden in de nieuwe situatie en tijdens werkzaamheden die tussen zonsondergang en zonsopkomst plaatsvinden. Vleermuisvriendelijke verlichting kan toegepast worden door verlichtingsarmaturen te gebruiken die naar beneden schijnen en daarmee zo min mogelijk strooilicht veroorzaken, of andere vleermuisvriendelijke verlichting (amberkleurig) toe te passen. Indien de werkzaamheden niet op bovenstaand beschreven manier kunnen plaatsvinden, dient een nader onderzoek naar gebouwbewonende vleermuizen uitgevoerd te worden.

Ten aanzien van nabijgelegen Natura 2000-gebieden zijn externe effecten als gevolg van een toename van stikstof-depositie vanwege de afstand tot het stikstofgevoelige Natura 2000-gebied Westduinpark & Wapendal en de voorgenomen ingrepen op voorhand niet uit te sluiten. Vervolgonderzoek in het kader van de gebiedsbeschermingsparagrafen uit de Wet natuurbescherming ten aanzien van stikstof wordt daarom noodzakelijk geacht. Een **onderzoek stikstofdepositie** wordt reeds door Econsultancy uitgevoerd (rapport 18674.002, in voorbereiding).

GERAADPLEEGDE BRONNEN

- Broekhuizen, S., Spoelstra, K., Thissen, J., Canters, K. & Buys, J. (2016). Atlas van de Nederlandse zoogdieren - Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.
- BIJ12 (2017a). Kennisdocument huismus. Opgehaald van <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-009-Kennisdocument-Huisumus-1.0.pdf>.
- BIJ12 (2017b). Kennisdocument gierzwaluw. Opgehaald van <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-006-Kennisdocument-Gierzwaluw-1.0.pdf>.
- BIJ12 (2017d). Kennisdocument gewone dwergvleermuis. Opgehaald van <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-004-Kennisdocument-Gewone-dwergvleermuis-1.0.pdf>.
- Limpens H. & Regelink J. (2017). Vleermuizen en planologie. Zoogdierverseniging, Nijmegen.
- Ministerie van Economische Zaken (2016). Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen. Lees hier wat de Wet natuurbescherming daarover regelt. Versie 1.3, december 2016. Ministerie van Economische Zaken, Den Haag.
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (z.d.). Natura 2000 gebieden. Geraadpleegd op 16 augustus 2022 van <https://www.natura2000.nl/gebieden>.
- Nationale Database Flora en Fauna (z.d.). Uitvoerportaal, periode 2017-2022. NDFF. Geraadpleegd op 16 augustus 2022 van <https://ndff-ecogrid.nl>.
- Sovon (z.d.). Soortenoverzicht. Geraadpleegd op 16 augustus 2022 van <https://stats.sovon.nl/stats/soorten>.
- Verspreidingsatlas (z.d.). NDFF Verspreidingsatlas. Geraadpleegd op 16 augustus 2022 van <https://www.verspreidingsatlas.nl/>.
- Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus (2021). Vleermuisprotocol 2021. Opgehaald van <https://netwerkgroenebureaus.nl/vleermuisprotocol>.
- Wet natuurbescherming (2015, 16 december). Opgehaald van: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/2021-02-17>.

Provinciale bronnen

Zuid-Holland

- Provinciale staten van Zuid-Holland (2019). Verordening (PZH-2019-677696264) houdende regels over het beschermen en benutten van de fysieke leefomgeving (Omgevingsverordening Zuid Holland). Geraadpleegd op 16 augustus 2022 van <https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR622914/2>.

Bijlage 1 toelichting verbodsbepalingen Wet natuurbescherming

Zorgplicht

Het eerste artikel in de Wet natuurbescherming heeft betrekking op de zorgplicht en heeft betrekking op het voorkomen of beperken van schade aan soorten en gebieden, voor zover deze niet middels overige verbodsbepalingen zijn gereguleerd (zie tabel II). Het gaat daarbij in de praktijk vooral om minder streng beschermde soorten, waarbij het onnodig doden, verwonden of beschadigen dient te worden vermeden.

Tabel II. Zorgplicht

Artikel 1.11. Zorgplicht	
1.	Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2.	De zorg houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
a)	dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
b)	indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
c)	voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld; “de zorgplicht kan wel door toepassing van bestuursdwang worden gehandhaafd”. Deze formulering van de zorgplicht brengt met zich mee dat wanneer men een bepaalde handeling wilt verrichten die gevolgen voor natuurwaarden zou kunnen hebben, men zich daaraan voorafgaand op de hoogte stelt van de aanwezige natuurwaarden, de kwetsbaarheid ervan en de mogelijke gevolgen daarvoor van het voorgenomen handelen. De zorgplicht is te allen tijde van toepassing, ook al vindt er geen overtreding van een verbodsbepaling plaats. Indien er aanleiding is maatregelen te nemen ten aanzien van de zorgplicht, zal dat voor het betreffende beschermde natuurgebied en de betreffende soortgroep in deze rapportage worden aangegeven.

Soortenbescherming

De Wet natuurbescherming onderscheidt beschermingsregimes voor soorten op grond van internationale verdragen, aangevuld met soorten die vanuit een nationaal oogpunt beschermd worden. Hierdoor zijn er in de Wet natuurbescherming drie verschillende verbodsartikelen per categorie soorten;

- soorten van de Vogelrichtlijn (*artikel 3.1*);
- soorten van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (*artikel 3.5*);
- andere soorten (*artikel 3.10*).

In tabel III t/m V worden deze artikelen nader toegelicht.

Tabel III. Verbodsbepalingen en toelichting Artikel 3.1 Wet natuurbescherming

Artikel 3.1. Soorten van de Vogelrichtlijn	
1.	Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2.	Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3.	Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4.	Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5.	Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.
Toelichting	
Alle inheemse vogelsoorten in Nederland vallen onder de Vogelrichtlijn. De Vogelrichtlijn is een richtlijn vanuit de Europese Unie uit 1979 en heeft betrekking op de instandhouding van alle natuurlijk in het wild levende vogelsoorten op het Europese grondgebied van de Lidstaten waarop het Verdrag van toepassing is. De lijst met soorten is niet limitatief.	

Tabel IV. Verbodsbepalingen en toelichting Artikel 3.5 Wet natuurbescherming

Artikel 3.5. In het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn	
1.	Het is verboden in het wild levende dieren van deze soorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2.	Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3.	Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4.	Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van deze dieren te beschadigen of te vernielen.
5.	Het is verboden planten van soorten uit de Habitatrichtlijn of het Verdrag van Bern in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.
Toelichting	
Het gaat bij artikel 3.5 over in het wild levende dieren van verschillende soortgroepen. In de wet wordt voor vogelsoorten uit bijlage II van het verdrag van Bern geen uitzondering gemaakt. Van de vogelsoorten die in Nederland voorkomen is hieronder een selectie gemaakt. Van de overige soortengroepen zijn alle soorten genoemd.	
Soorten	
Planten	drijvende waterweegbree, groenknolorchis, kruipend moerasscherm, zomerschroeforchis
Zoogdieren	bever, hamster, hazelmuis, lynx, Noordse woelmuis, otter, wolf, wilde kat
Walvisachtigen	bruinvis, bultrug, butskop (hille), dwergpotvis, dwergvinvis, gestreepte dolfin, gewone dolfin, gewone spitsdolfijn, gewone vinvis, griend, grijze dolfin, kleine zwaardwalvis, narwal, Noordse vinvis, orka, potvis, spitsdolfijn van Gray, tuimelaar, walrus witflankdolfijn, witsnuitdolfijn, witte dolfin
Vleermuizen	Bechsteins vleermuis, bosvleermuis, Brandts vleermuis, franjestaart, gewone baardvleermuis, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, grijze grootoorvleermuis, grote hoefijzerneus, grote rosse vleermuis, ingekorven vleermuis, kleine dwergvleermuis, kleine hoefijzerneus, laatvlieger, meervleermuis, mopsvleermuis, Noordse vleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, tweekleurige vleermuis, vale vleermuis, watervleermuis
Amfibieën	boomkikker, geelbuikvuurpad, heikikker, kamsalamander, knoflookpad, poelkikker, rugstreeppad, vroedmeesterpad
Reptielen	dikkopschildpad, gladde slang, Kemps' zeeschildpad, lederschildpad, muurhagedis, soepschildpad, zandhagedis
Vissen	houting, steur
Vlinders	apollovlinder, boszandoog, donker pimpernelblauwtje, grote vuurvlinder, moerasparelmoervlinder, monarchvlinder, pimpernelblauwtje, teunisbloempijlstaart, tijmblauwtje, zilverstreephooibeestje
Libellen	bronslibel, gaffellibel, gevlekte witsnuitlibel, groene glazenmaker, mercurwaterjuffer, Noordse winterjuffer, oostelijke witsnuitlibel, rivierrondbout, sierlijke witsnuitlibel
Insecten	brede geelrandwaterroofkever, gestreepte waterroofkever, heldenbok, juchtleerkever, oeveraas, vermiljoenkever
Overig	Bataafse stroommossel, platte schijfhoren

Artikel 3.5. In het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn

Vogels	appelvink, baardman, beflijster, bergeend, bergfluit, bijeneter, blauwborst, blauwe kiekendief, boerenzwaluw, bontbekplevier, bonte strandloper, bonte vliegenvanger, boomklever, boomkruiper, boompieper, boomvalk, bosrietzanger bosruiter, bosuil, braamsluiper, brandgans, bruine kiekendief, buizerd, casarca, Cetti's zanger, draaihal, duinpieper, dwergmeeuw, dwergster, Engelse kwikstaart, Europese kanarie, fitis, fluit, geelgors, gekraagde roodstaart, gele kwikstaart, geoorde fuut, glanskop, goudhaan, grasmus, graspieper, graszanger, grauwe kiekendief, grauwe klauwier, grauwe vliegenvanger, griel, groene specht, groenling, grote bonte specht, grote gele kwikstaart, grote karekiet, grote stern, grote zilvereiger, havik, heggenmus, hop, huiszwaluw, ijsvogel, kerkuil, klapekster, klein waterhoen, kleine barmis, kleine bonte specht, kleine karekiet, kleine plevier, kleine zilvereiger, kleinste waterhoen, kluut, kneu, koolmees, koereiger, kraanvogel, krekeltzanger, kortsnavelboomkruiper, kruisbek, kuifmees, kwak, kwartelkoning, lepelaar, matkop, middelste bonte specht, nachtegaal, Noordse stern, oehoe, oeverloper, oeverpieper, oeverzwaluw, ooievaar, orpheusspotvogel, paapje, pestvogel, pimpelmees, poelruiter, porseleinhoen, purperreiger, putter, ransuil, rietgors, rietzanger, rode wouw, roerdomp, roodborst, roodborsttapuit, roodhalsfuut, rouwkwikstaart, sijs, slangenarend, slechtvalk, smelleken, snor, sperwer, spotvogel, sprinkhaanzanger, steenuil, steltkluut, strandplevier, taigaboomkruiper, tapuit, tijftaf, torenvalk, tuinfluit, velduil, visarend, visdief, vuurgoudhaan, wespandief, wielewaal, winterkoning, witbandkruisbek, witte kwikstaart, witwangster, nachtzwaluw, woudaap, zeearend, zwarte mees, zwarte ooievaar, zwarte roodstaart, zwarte specht, zwarte stern, zwarte wouw, zwartkop, zwartkopmeeuw
--------	--

Tabel V. Verbodsbepalingen en toelichting Artikel 3.10 Wet natuurbescherming

Artikel 3.10. Andere soorten		
Het is verboden om: 1. In het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, vlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A1, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen. 2. De vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen. 3. Vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B2, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onttwortelen of te vernielen.		
Toelichting		
Het gaat bij artikel 10 om in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, vlinders, libellen en kevers. Dieren zijn opgenomen in bijlage onderdeel A1. Planten zijn opgenomen in bijlage onderdeel B2 van de Wet natuurbescherming. Voor een aantal zoogdieren, amfibieën en reptielen geldt per provincie een vrijstelling onder bepaalde voorwaarden. Dit verschilt per provincie. De betreffende soorten zijn aangegeven met een sterretje. Daarnaast is het mogelijk dat sommige provincies ook 'eigen' beschermde soorten hanteren, als aanvulling op het landelijke.		
Soorten		
Dieren	Zoogdieren	aardmuis*, boommarter, bosmuis*, bunzing*, damhert, das, dwergmuis*, dwergspitsmuis*, edelhert, eekhoorn*, egel*, eikelmuis, gewone bosspitsmuis*, gewone zeehond, grote bosmuis, grijze zeehond, haas*, hermelijn*, huisspitsmuis*, konijn*, molmuis, ondergrondse woelmuis*, ree*, rosse woelmuis*, steenmarter*, tweekleurige bosspitsmuis*, veldmuis*, veldspitsmuis, vos*, waterspitsmuis, wezel*, wild zwijn, woelrat*
	Amfibieën	Alpenwatersalamander, bruine kikker*, gewone pad*, kleine watersalamander*, meerkikker*, middelste groene kikker*, vinpootsalamander, vuursalamander
	Reptielen	adder, hazelworm*, levendbarende hagedis*, ringslang
	Vissen	beekdonderpad, beekprik, elrits, gestippelde alver, grote modderkruiper, kwabaal
	vlinders	aardbeivlinder, bosparelmoevlinder, bruin dikkopje, bruine eikenpage, donker pimpernelblauwtje, duinparelmoevlinder, gentiaanblauwtje, grote parelmoevlinder, grote vos, grote vuurvlinder, grote weerschijnvlinder, iepenpage, kleine heivlinder, kleine ijsvogelvlinder, kommavvlinder, pimpernelblauwtje, sleedoornpage, spiegel dikkopje, veenbesblauwtje, veenbosparelmoevlinder, veenhooibeestje, veldparelmoevlinder, zilveren maan
	Libellen	beekrombout, bosbeekjuffer, donkere waterjuffer, gevlekte glanslibel, gewone bronlibel, hoogveenglanslibel, Kempense heidelibel, speerwaterjuffer
	Overige soorten	Europese rivierkreeft, vliegend hert
Planten		akkerboterbloem, akkerdoornzaad, akkerogentroost, bekierde ogentroost, berggamander, bergnachtorchis, blaasvaren, blauw guichelheil, bokkenorchis, bosboterbloem, bosdravik, brave hendrik, brede wolfsmelk, breed wollegras, bruinrode wespenorchis, dennenororchis, dregs, echte gamander, franjegentiaan, geelgroene wespenorchis, geploide vrouwenmantel, getande veldsla, gevlekt zonneroosje, glad biggenkruid, gladde zegge, groene nachtorchis, groensteel, groot spiegelklokje, grote bosaardbei, grote leeuwenklauw, honingorchis, kalkboterbloem, kalketrip, karthuiszanger, karwijselie, kleine ereprijs, kleine schorseneer, stijve wolfsmelk, kleine wolfsmelk, kluwenklokje, knollathyrus, knolspirea, korensla, kranskarwij, kruip-tijm, lange zonnedaauw, liggende ereprijs, moerasgamander, muurbloem, naakte lathyrus, naaldenkervel, pijlscheefkalk, roggelelie, rood peperboompje, rozenkransje, ruw pazelzaad, scherpkruid, schubvaren, schubzegge, smalle raai, spits havikskruid, steenbraam

Volgens artikel 3.31 zijn de verboden, bedoeld in de artikelen 3.1, 3.5 en 3.10 niet van toepassing op handelingen die zijn beschreven in en aantoonbaar worden uitgevoerd overeenkomstig een door het Ministerie van Economische Zaken goedgekeurde gedragscode en die plaatsvinden in het kader van bestendig beheer, bestendig gebruik, of ruimtelijke ontwikkeling of inrichting.

Houtopstanden

De bescherming van houtopstanden onder conform hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming heeft als doel om het aanwezige areaal bos in Nederland te behouden. Onder houtopstanden vallen alle zelfstandige eenheden van bomen, boomvormers of struiken van een oppervlakte van tien are of meer of rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat.

Binnen de Wet natuurbescherming zijn op houtopstanden de artikelen van toepassing die zijn opgenomen in tabel VI.

Tabel VI. Bescherming houtopstanden in de Wet natuurbescherming

Artikel 4.1	De artikelen uitgezonderd artikel 4.6 zijn niet van toepassing op: - Houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom; - Houtopstanden op erven of in tuinen; - Fruitbomen en windschermen om boomgaarden; - Naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar; - Kweekgoed; - Wegbeplantingen, beplantingen langs waterwegen en eenrijige beplantingen langs landbouwgronden bestaande uit wilgen en populieren; - het dunnen van een houtopstand; - uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij: - ten minste eens per tien jaar worden geoogst; - bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aangeesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en - zijn aangelegd na 1 januari 2013.
Artikel 4.2	- Het is verboden een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, met uitzondering van het periodiek vellen van griend- of hakhout, zonder voorafgaande melding daarvan bij gedeputeerde staten. - Gedeputeerde staten kunnen het vellen van houtopstanden telkens voor ten hoogste vijf jaar verbieden ter bescherming van bijzondere natuur- of landschapswaarden.
Artikel 4.3 lid 1 en 2	Ingeval een houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld, met uitzondering van het periodiek vellen van griend- of hakhout, of anderszins teniet is gegaan, draagt de rechthebbende zorg voor het op bosbouwkundig verantwoorde wijze herbeplanten van dezelfde grond binnen drie jaar na het vellen of tenietgaan van de houtopstand. De rechthebbende vervangt binnen drie jaar na de herbeplanting, bedoeld in het eerste lid, herbeplanting die niet is aangeslagen.
Artikel 4.4 lid 1	De artikelen 4.2, eerste en derde lid, en 4.3, eerste en tweede lid, zijn niet van toepassing op: het vellen van houtopstanden en herbeplanten op een wijze die is beschreven in en aantoonbaar wordt gerealiseerd overeenkomstig een door Onze Minister goedgekeurde gedragscode. het vellen van houtopstanden ter uitvoering van een instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel in het kader van natuurontwikkeling en -beheer
Artikel 4.5	Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van artikel 4.3, eerste en tweede lid, ten behoeve van herbeplanting op andere grond, indien de herbeplanting voldoet aan bij provinciale verordening gestelde regels.

Bijlage 2 Verklarende woordenlijst

Activiteitenplan

Een activiteitenplan dient als begeleidend document voor een ontheffingsaanvraag. In het activiteitenplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of voortplantingsplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Broedseizoen

Voor het broedseizoen staat in de wet geen vaste periode. De looptijd verschilt per soort en varieert per jaar. Veel vogelsoorten broeden ongeveer tussen 15 maart en 15 augustus.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn kennis en ervaring.

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied/NNN hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt "externe werking" genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied/NNN, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of voortplantingsplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kan oplopen tot meerdere honderden exemplaren.

Landhabitat

Amfibieën zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. Buiten de voortplantingsperiode maakt de soortgroep gebruik van landhabitat als onderdeel van het leefgebied. Landhabitat voor amfibieën omvat onder andere structuurrijke of opgaande vegetatie zoals (loof)bos, houtwallen, struikgewas, heide, ruigtekruiden, vegetaties en moeras.

Landschappelijk inpassingsplan

Het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied middels een ontwerp van de groenvoorziening, dat voldoet aan het beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt zorg gedragen dat een ruimtelijke ontwikkeling past in het landschap.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Ontheffing

De Wet natuurbescherming is bedoeld om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Wet natuurbescherming een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Eén mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van de Wet natuurbescherming. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Significant negatief effect

Een effect is in het kader van de Wet natuurbescherming significant als de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied dreigen te worden aangetast.

Het begrip 'significant' staat centraal in de toepassing van het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden bij zowel vaststelling van beheerplannen als de vergunningverlening. Het bepaalt of een uitvoerige toetsing, een zogenaamde passende beoordeling, moet worden uitgevoerd. Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort of kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, dan kan sprake zijn van significante gevolgen. Voor het goede begrip, de soorten hoeven er niet te zitten, het gebied moet geschikt zijn voor de soorten.

Voortplantingsplaats of rustplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. De Wet natuurbescherming omschrijft niet exact wat een vaste rust- of voortplantingsplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kan sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Buiten de kraamperiode worden deze door groepjes vrouwtjes en jongen gebruikt, in de kraamperiode door individuele mannetjes.

